

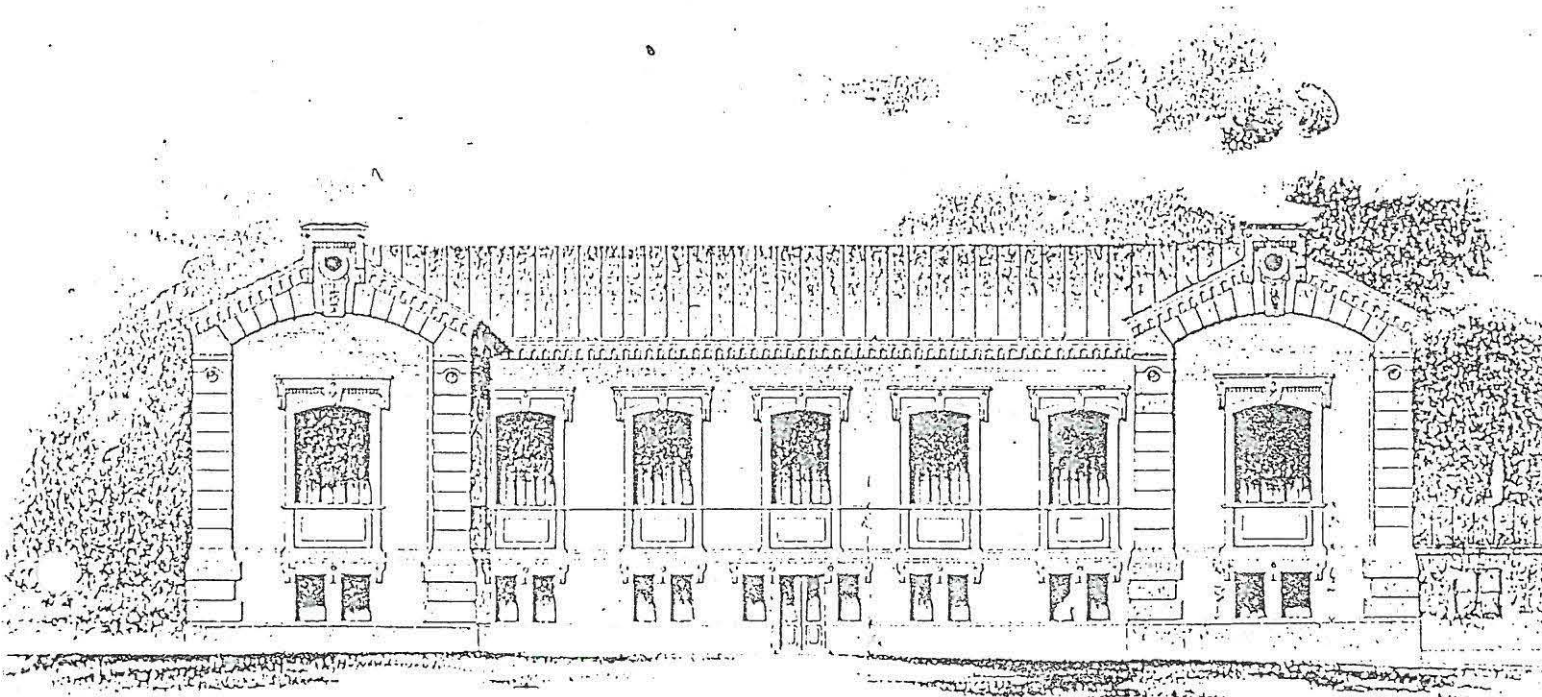
Helsinki

SUOMEN RAHAPAJA

Virastotalo Kanavaranta 4

091.131.001.001

Rakennushistoriallinen
selvitys

Veikko Kunnas
10.7.1988

MUSEOVIRASTO
RAKENTAMISEN
OSASTON PÄÄKIRJURI

inventointi

RtHo

SISÄLTÖ:

Sivu n:o

01.	Rakennuksen historia	1
02.	Rahapajan antikvaarinen arvo	1
03.	Johdanto	3
04.	Rahapajan perustaminen	3
05.	Tehtävät ja organisaatio	3
06.	Ensimmäiset suunnitelmat	4
07.	Soldanin suunnitelmat	4
08.	Toteutetut suunnitelmat	5
09.	Rakennustyöt	6
10.	Toteutettu huoneohjelma	8
11.	Nykyinen fasadi	8
12.	Rakennuspiirustukset	

SUOMEN RAHAPAJA

Virastotalo Kanavaranta 4

091.131.001.001.

RAKENNUKSEN HISTORIA

Suomi sai oman rahayksikön vuonna 1860. Tämän jälkeen ryhdyttiin suunnittelemaan rakennusta tulevaa rahapajaa varten. Rahapajan ensimmäinen johtaja August F. Soldan tutustui Euroopan rahapajoihin vuonna 1861.

Helsingin Katajanokalla sijaitsevan Suomen vanhan rahapajarakennuksen suunnitteli yleisistä rakennuksista vastaava intendentinkonttori. Arkkitehti August Boman teki talon piirustukset. Rakennus valmistui vuonna 1864.

Toteutettu rahapajarakennus perustuu Soldanin suunnitelmiin. Rakennus on suorakaiteen muotoinen ja sitä jäsentävät poikkipäädyt. Talo sai tämän muodon siksi, että huoneisiin tarvittiin mahdollisimman paljon valoa. Koska rahapajalle varattu tontti oli kalteva, tehtiin talosta osin yksi- osin kaksikerroksinen.

Rakennuksen ulkoasu muutettiin nykyiseen asuun Flor Granholmin suunnitelmien mukaan. Muutostyöt valmistuivat vuonna 1872. Fasadia muutettiin, koska rakennuksen ulkoasu haluttiin alkuperäistä edustavammasi. Rahapajan alkuperäinen ulkoasu oli vaatimaton. Rakennushanke oli poliittisen arkaluontoisuutensa vuoksi tehty halvalla ja matalalla profiililla.

RAHAPAJAN ANTIKVAARINEN ARVO

Vanha rahapaja rakennus on asetuksen (276/65) nojalla valtioneuvoston päätöksellä suojeltu talo.

Rakennuksella on valtakunnallisesti historiallinen, paikallisesti kaupunkikuvallinen ja arkkitehtonisesti taidehistoriallinen arvo.

Rakennuksen historiallinen arvo on siinä, että se on konkreettinen muistomerkki Suomen kehityksessä kohti itsenäistä valtiota. Sen suunnittelu liittyy historiallisesti Suomen yhteiskunnan muuttumiseen maatalousvaltaisesta ja staattisesta kohti teollistunutta nykyaikaista yhteiskuntaa. Vuotta 1860 pidetään talous- ja sosiaalishistoriassa tämän muutoksen alkurajana. Osana kehitystä Suomen vuoden 1860 rahauudistus merkitsi autonomisen erityisaseman korostumista.

Rahapajan rakennus oli alkuaan Katajanokan ensimmäisiä julkisia rakennuksia. Se sijaitsee edustavalla paikalla ja luo historiallista syvyyttä kaupunkikuvaan.

Rakennuksen sisätilat ovat pääasiassa 1860-luvulta. Miltei kaikki alkuperäiset 1860-luvun holvit ovat edelleen olemassa. Holvit ilmentävät talon käyttöä teollisuusrakennuksena.

Fasadin jäsentely on 1870-luvun arkkitehtuuria. Raha-pajarakennukseen Katajanokan puolelle tehtiin 1950-luvulla laajennusosa, joka ei nivoudu vanhaan rakennukseen ja vähentää näin sen rakennustaiteellista arvoa.

JOHDANTO

Ennen autonomian aikaa Suomen alueella sijainneet rahapajat olivat pääasiassa Turussa, ja niissä valmistettiin Ruotsin valtakunnan metallirahoja.

Suomen säädyt ehdottivat Porvoon valtiopäivillä vuonna 1809, että Suomeen perustettaisiin säätyjen valvonnassa oleva pankki ja maassa valmistettaisiin venäläisten normien mukaisia hopea- ja kuparirahoja. Samoilla valtiopäivillä määrättiin Suomen päärahaksi Ruotsin rahan sijaan Venäjän hopearupla ja maksuvälineiksi Ruotsin ja Venäjän raha. Ruotsin raha poistui pääosin käytöstä 1840-luvun kuluessa. Suomeen vuonna 1809 perustetusta pankista tuli tuolloin käytännössä seteleitä liikkelle laskeva pankkilaitos.

Riippuvuus Venäjän rahayksiköstä tuli Suomessa olemaan myös taloudellinen rasite. Tämä korostui etenkin 1850-luvulla Venäjän käydessä ns. Krimin sotaa. Sodan aikana Venäjällä laskettiin liikkeelle paljon setelirahaa. Pankit vaihtoivat setelirahaa hopeaksi. Valtaavasti kasvaneen setelinvaihdon takia Suomessa lopetettiin setelien vaihto hopeaan vuonna 1856. Vuosikymmenen lopulla oli rahan arvo Suomessa täysin epävakaa. Ratkaisuna taloudellisesti epävakaiseen tilanteeseen pidettiin oman rahayksikön saamista. Suomi sai oman rahayksikön vuonna 1860.

RAHAPAJAN PERUSTAMINEN

Keisari Aleksanteri II myönsi asetuksella 23.3.1860 Suomelle oman rahayksikön. Rahan nimeksi päätettiin "markka" ja sen arvoksi sovittiin neljännes Venäjän hopearuplasta. 1 Suomen ensimmäinen rahajärjestelmä perustui hopeaan ja Suomen Pankille myönnettiin oikeus valmistaa seteli- ja metallirahaa.

Suomen senaatti sai asetuksella 19.4.1860 tehtäväkseen valmistella perustettavan rahapajan palkka- ja ohjesäännön, rakennuksen piirustukset ja kustannusarvion.

TEHTÄVÄT JA ORGANISAATIO

Rahapajan ensimmäinen ohjesääntö vahvistettiin 1.3.1865. Tällä asetuksella rahapaja määrättiin vuorihallituksen alaiseksi ja sen tehtävänä oli valmistaa hopea- ja kuparirahaa sekä muistorahoja ja mitalleita. Rahapajan johtajan nimitti keisari senaatin esityksestä. Apulaisjohtajan nimitti senaatin talousosasto.

1) Suomen suuriruhtinaskunnan asetuskokoelma, 4.4.1860

Suomi siirtyi vuonna 1877 tilapäisesti kultakantaan. Seuraavan vuoden alussa mahdollistettiin myös kulta-
rahan valmistus rahapajassa.

Rahapajan toinen ohjesääntö on vuodelta 1878. Ohjesäännön mukaan rahapaja säilyi edelleen vuorihallituksen alaisuudessa. Vuorihallituksen tehtävät siirtyivät vuonna 1884 samana vuonna perustetulle teollisuushallitukselle. Rahapaja oli tästä lähtien teollisuushallituksen alainen.

Samassa yhteydessä kun vuorihallitus oli lakkautettu siirrettiin myös kulta- ja hopeateosten tarkastuslaitos rahapajan yhteyteen. Rahapajan apulaisjohtaja toimi tämän tarkastuslaitoksen johtajana.

Vuonna 1942 tarkastuslaitos erotettiin rahapajasta ja siirrettiin kauppa- ja teollisuusministeriön alaiseksi.

Kun teollisuushallitus lakkautettiin vuonna 1925 siirrettiin rahapajan valvonta seuraavana vuonna valtiovarainministeriölle.

ENSIMMÄISET SUUNNITELMAT

Suomen senaatin talousosasto vastasi käytännössä rahapajan rakennuksen suunnitelutyöstä. Rakennus suunniteltiin alusta lähtien vain metallirahan valmistamiseen. Suomessa ei ollut riittävää asiantuntemusta alalta, niinpä senaatti lähetti 5.4.1860 vuori-insinööri Walfriid Brehmerin ja senaattori Langenskjöldin Pietariin tutustumaan Venäjän rahapajaan ja sen organisointiin. Matkan jälkeen Brehmer jätti 14.4.1860 senaatille ehdotuksen siitä, miten Suomen rahapaja piti organisoida.

Brehmerin ehdotuksen mukaan rakennuksen koon tuli vastata rahanlyönnin vuotuista määrää. Tähän riitti hänen mukaansa tehdasrakennus, jossa olisi 9-10 huonetta ja tarvittavat koneet. Brehmerin ehdotuksen mukaan oli rakennuksen pohjakaava ja luettelo tarvittavista koneista. Rahapajan koneet oli tarkoitus hankkia Englannista. Brehmerin ehdotusta pidettiin kuitenkin puutteellisena eikä sitä toteutettu.

SOLDANIN SUUNNITELMAT

Kun rahapajan ensimmäistä suunnitelmaa ei toteutettu, lähetti senaatti keisarin käskystä asiantuntijanaan August F. Soldanin toukokuussa vuonna 1861 tutustumaan Euroopan rahapajoihin. Soldanin valmistelutyö oli toteutettujen rakennussuunnitelmien tärkein esikuva.

Soldan paneutui rakennuskysymykseen erityisesti Berliinissä. Dresdenin rahapaja oli kuitenkin hänen mukaansa sopiva esikuva Suomen rahapajalle. Soldan nimettiin heinäkuussa vuonna 1861 tulevan rahapajan johtajaksi. Hän valmisteli samana kesänä asiantuntijoiden avulla useita suunnitelmia tulevan rahapajan rakennukseksi. Dresdeniläinen teollisuusarkkitehtuuri-toimisto Giese & Scheiber oli eräs Soldanin käyttämä konsultti.

Huoneiden sijoitteluun ja rakennuksen muotoon vaikutti eniten valontarve. Huoneiden lopullista sijaintia etsiessään Soldan oli tehnyt paperista kutakin huonetta symboloivat neliöt. Näin hän hahmotteli rakennuksen pohjakaavaa. 2 Suuren valontarpeen vuoksi hän päätyi lopulta suorakaiteen muotoiseen volyyymiin jota jäsentää kaksi poikkipäätyä. 3

TOTEUTETUT SUUNNITELMAT

Suomen julkisista rakennuksista vastaavan intendentinkonttorin arkkitehti August Boman teki toteutetun rahapajan piirustukset. Intendentinkonttorin johtaja Lohrmann hyväksyi piirustukset lokakuussa vuonna 1861 (Liite: rakennuspiirustukset). Käytännössä Boman ja Soldan olivat yhteistyössä. Soldanin edellisenä kesänä valmistelemat suunnitelmat ovat pääosin esikuvana toteutetulle rahapajalle.

Toteutettuja piirroksia oli muutettu säästäväisyyden, rahapajan tontin kaltevuuden ja turvallisuustekijöiden takia.

Rahapajan rakennus tehtiin Soldanin mukaan taloudellisista syistä halvemmallalla, kuin mitä alunperin oli tarkoitus. Toteutettu rakennus tehtiin hänen mukaansa myös arkkitehtonisesti vaatimattomammin kuin julkiset rakennuksen yleensä. Soldanin mukaan rakennus oli alunperin ollut tarkoitus ympäröidä kiviaidalla, mutta myös tästä oli säästäväisyyssyistä luovuttu. Senaatin peruslähtökohtana oli, että rahapaja piti organisoida ja rakentaa niin, että siitä aiheutui pienimmät mahdolliset menot. 4

Oman rahayksikön saaminen voitiin tulkita Suomen separatistiseksi politiikaksi, uutta instituutiota vastustavat venäläismieliset eivät voineet syyttää rahapajaa ainakaan suureksi taloudelliseksi rasitteeksi.

- 2) Sekalaiset asiakirjat I a 1, Rahapajan arkisto.
- 3) Sekalaiset asiakirjat I a 1. Reunahuomautus Soldanin rakennuspiirustuksissa, Rahapajan arkisto.
- 4) Kirjekonsepti 30.5.1874, Rahapajan arkisto.

Soldanin Saksassa valmistelemien piirustusten mukaan rahapajan rakennus oli yksikerroksinen. Rahapajaa varten varattu tontti oli kuitenkin kaltevalla rinteellä, jonka vuoksi Boman teki rakennuksesta osin yksiosin kaksikerroksisen.

Bomanin suunnitelmien mukaan polttoainevarastot siirrettiin rakennuksen sisään.

Toteutetut poikkipäädyt olivat Soldanin suunnitelmien poikkipäätyjä lyhyemmät. Näin tehty muutos mahdollisti rakennuksen paremman valvonnan, koska oviaukkojen lukumäärä väheni. Lisäksi näin rajoitettiin ihmisten kulkua taloon, koska polttoainetäydennystä varten ei tarvinnut kulkea ulos rakennuksesta. Turvallisuutta lisäsi osaltaan myös pääsisäänkäynnin vartija talon sisällä, kaksi vartijaa talon ulkopuolella ja rakennuksen valaistus öiseen aikaan.

RAKENNUSTYÖT

Syksyllä vuonna 1862 aloitettiin rahapajan rakennustyöt. Urakoitsijana oli Johan Tallgren ja muurausasiantuntijana muurarimestari K.J. Grönstrand. Rakennuksen oli määrä valmistua lokakuun alussa seuraavana vuonna. Rakennustyöhön tuli kuitenkin odottamattomia esteitä.

Rakennustöitä hidasti Katajanokan asemakaavan hidaskäytännön toteuttaminen ja rahapajan holvauksessa ilmenneet vaikeudet.

Rahapajan rakennus suunniteltiin kaupunkikuvallisesti edustavalle paikalle rinteeseen Kanavakadun varteen. Kanavakatu oli rahapajan rakennusvaiheessa toteutettu vain asemakaavassa. Kun kadun rakentaminen ei edennyt samaa tahtia rahapajan kanssa, kirjoitti Soldan vuoden 1863 alussa Uudenmaan läänin kuvernöörille, ja yritti vauhdittaa kadun rakentamista. Soldanin mukaan rahapajarakennuksen muuraustyötä ei voitu aloittaa, ennen kuin Kanavakadun paikalla olevat kalliot oli räjäytetty ja kadun korkeus saatu lopulliseen tasoonsa.

Soldan oli vaatinut, että kallioiden räjäytystyö tehdään talvella vuonna 1862-1863 etteivät rakennustyöt myöhästyisi entisestään alkuperäisistä suunnitelmista. Kallio räjäytettiinkin tuona talvena ja rakennuksen muuraustyöt jatkui koko kesän 1863. Rahapajan taktia tehtiin Kanavakadun Katajanokalle johtavasta mäestä loiva, näin huomioitiin rahapajaan hevosvoimalla tuotavien painavien metallilastien liikkuminen.

Senaatin talousosasto piti tärkeänä, että rahapaja valmistuisi mahdollisimman nopeasti. Rahauudistuksen taustahahmo ja senaatin talousosaston puheenjohtaja J.V. Snellman tiedusteli Soldanilta kirjeitse 22.7.1863 rakennustöiden ollessa täydessä vauhdissa "milloin lyhimmän mahdollisen ajan kuluessa hopeamarkan leimaus voi alkaa".

Soldan vastasi Snellmanille seuraavana päivänä. Hän totesi, että rakennustyöt olivat niin pitkällä, että hän voi arvioida urakoitsijan kanssa tehdyn sopimuksen pitävän paikkansa ja rakennus valmistuisi sopimuksen mukaan 1.10.1863. 5 Koneet asennettaisiin kulkua aiemmin. Soldan lupasi Snellmanille että rahanleimaus voi alkaa marraskuun aikana vuonna 1863.

Rakennus valmistui aikataulun mukaan. Uudet ongelmat ilmenivät kuitenkin elokuussa 1863, kun koneiden asennustyöhön piti ryhtyä. Asiantuntijat alkoivat epäillä, että kerrosten välinen holvi ei kestäisikään koneiden painoa. Kun tätä asiaa alettiin tutkia, pitkeytyi rakennuksen lopullinen valmistuminen.

Soldan halusi intendentinkonttorilta virallisen lausunnon holvien kestävydestä. Hänen arvionsa mukaan suurin vaara uhkasi yltäältä holvia, joka tuki leimaushuoneen lattiaa, toisaalta holvia, joka oli höyrykonehuoneen yläpuolella. Tämä holvi tuki ylemmässä kerroksessa olevaa väliseinää, ilman että vastaavaa väliseinää oli pohjakerroksessa. 6

Senaatin kansliatoimituskunta määräsi intendentinkonttorin tutkimaan asiaa mahdollisimman asiantuntevan joukon avulla. Tarkastuslautakunnan puheenjohtajana oli Suomen tierakennuksen johtaja Mickwitz, teknisen reaalikoulun opettaja Behr, kolme insinööriä, muurari-mestari Margelin, rahapajan johtaja ja alijohtaja sekä rakennuksen arkkitehti Boman. 7

Komitea tutki rakennuksen kevääseen 1864 mennessä ja totesi siinä lukuisia puutteita. Korjaustyöt tehtiin samana kesänä ja heikoiksi epäillyt holvit tuettiin raudoituksilla. Konehuoneen (01) holvi vahvistettiin, hiilivaraston (05) holvi ankkuroitiin ja leimaushuoneen (5) koneet tuettiin ja holvi ankkuroitiin. 8

Korjaustyöt tehtiin kesä-heinäkuussa vuonna 1864. 9

Kahta vuotta myöhemmin asiaa selvitettiin Turun hovioikeudessa. Intendentinkonttori yritti vierittää syyntuotteista kokonaan Soldanin syyksi. 10

- 5) Kirjekonseptit Da 1. Rahapajan arkisto.
- 6) Tulleet asiakirjat 1860-65. Soldanin kirje Lohrmannille 12.10.1863, rakennushallituksen arkisto.
- 7) Tulleet asiakirjat 1860-65. Senaatin kansliatoimituskunnan kirje IK:lle 17.11.1863, rakennushallituksen arkisto.
- 8) Tulleet asiakirjat 1860-65. Senaatin kansliatoimituskunnan kirje IK:lle 12.4.1864, rakennushallituksen arkisto.
- 9) Kirjekonseptit 1859-1873. Soldanin kirje vuorihallitukselle, Rahapajan arkisto.
- 10) Kirjekonseptit 1859-1873, Soldanin selvitys Turun hovioikeudelle 23.3.1866, Rahapajan arkisto.

TOTEUTETTU HUONEOHJELMA

Huoneohjelman perustana oli rahanvalmistuksen käytännön työvaiheet ja suuri valontarve. (Ks. kohta: huoneiden käyttö).

Bomanin allekirjoittamiin piirroksiin merkityt huonefunktiot toteutettiin myös käytännössä. 11

Pohjakerroksessa sijaitsi rakennuksen oma voimanlähde; höyrykone. Kerroksessa oli myös puu- ja kivihillivarasto, paja ja leimauslaitos.

Pääkerroksen keskiosa jäsenyi kahden sydänseinän avulla siten että suorakaiteen muotoisen volyymin keskelle jäi käytävä.

Huoneiden kokoa ei oltu mitoitettu joidenkin tiettyjen koneiden mukaan, vaan koneet sovitettiin olemassa-olevaan rakennukseen. Koneet ja laitteet oli hankittu Saksasta, käyttövoimana ollut 10 hv höyrykone oli helsinkiläisen Osberg & Baden tehtaalta. Pääosa alkuperäisistä koneista oli käytössä vielä 1920-luvulla.

Metallivarasto sijaitsi rahapajan johtajan huoneen luona siten, ettei sen yksikään seinä ollut rakennuksen ulkoseinä. Jokaisen työvaiheen alussa ja lopussa jalometalli punnittiin. Vaakahuone sijaitsi siis metallivaraston välittömässä läheisyydessä. Soldan piti alusta lähtien hyvin tärkeänä sitä, että rahojen leimaushuone sijoitettaisiin rakennuksen valoisaan tilaan. Rahojen leimaushuone oli Soldanin alkuperäispiirroksissa ja toteutetuissa suunnitelmissa tilava rakennuksen etelän puoleinen huone, jossa oli kaksi ikkunaa.

NYKYINEN FASADI

Rahapajan nykyinen ulkoasu on Flor Granholmin suunnittelema. A. H. Dalström allekirjoitti muutospiirustukset yleisten rakennusten ylihallituksessa vuonna 1870.

Rahapaja oli tehty vaatimattomammin kuin julkiset rakennukset yleensä.

Maan vakaampi taloudellinen asema ja rahapajan alunperin melko vaatimaton arkkitehtuuri olivat tärkeimmät syyt talossa 1870-luvulla tehtyihin muutostöihin.

Myös senaatti oli kiinnittänyt huomiota siihen, että rahapajan ulkoasu ei ollut tasapainossa rakennuksen edustavan sijainnin kanssa. Senaatin talousosasto myönsi 10.5.1870 varat muutostöihin. 12

11) Kalusteinventoinnit 1863, Rahapajan arkisto.

12) Kirjekonseptit 10.5.1870, Senaatin talousosasto.

Rakennuksen nykyinen ulkoasu valmistui vuoden 1872 aikana. 13 Sisätiloihin ei tuolloin tehty muutoksia.

Rahapaja sai näin edustavan ulkoasun, jota Soldan oli kaivannut rakennuksen suunnitteluvaiheesta lähtien. Talo toimi alkuperäisessä tehtävässään vuodesta 1864 vuoteen 1988.

PAINETTUJA LÄHTEITÄ:

Hoffman Kaj, 1985.
 "Taidepainimosta nykyaikaiseksi varmuuspainoksi"
 Suomen Pankin setelipaino 1885-1985, VANTAA

Sundell I. G., 1926.
 Suomen Rahapaja. Lyhyt silmäys sen toimintaan
 v. 1864-1924, HELSINKI.

Kuusi - Voionmaa - Soiniemi, 1964.
 Suomen Rahapaja 1864-1964, HELSINKI.

PAINAMATTOMIA LÄHTEITÄ:

Senaatin talousosasto. Kirjekonseptit 1870. VA.

Suomen Suuriruhtinaskunnan asetuskokoelma 1860. VA.

Rahapajan arkisto. VA.
 Kalusteinventoinnit 1863
 Kirjekonseptit 1859-1874
 Sekalaiset asiakirjat

Rakennushallituksen arkisto. VA.
 Tulleet asiakirjat 1860-65
 Vuosikertomus 1872

HUONEIDEN KÄYTTÖ

- Huoneen alkuperäinen käyttö
 - (Huoneen myöhempi käyttö)

1.
Sulatushuone

- (toimisto/työnjohtaja/lajittelu/reunustus).
 Eri metalliseosten valaminen. Valmis valu: ns. teena.
 Viimeistään viime vuosisadan vaihteessa sulatushuone
 siirretty savuhaittojen takia itäpäätyyn rakennettuun
 lisätilaan.

2.
Valssaamo/puristamo

Teenan valssaus: Teena ohennetaan tiettyyn paksuuteen
 puristimen avulla. Teenan valssauksen jälkeen ns.
 uloslyönti: Metallista leikataan kolikon muoto. Tämän
 jälkeen tehdään kolikon reunateksti. Kaikki teenauk-
 sen, valssauksen ja uloslyönnin ylijäänyt metalli pa-
 lautetaan sulatettavaksi.

3.
Hehkutus

Metalli pehmennetään, jotta painojälki syntyisi hel-
 pommin.

4.
Huuhtelu   Epäpuhtaudet pestään kemiallisella liuksella: ns. peittäus. Tämän jälkeen lajittelu kolikkotyyppeittäin jonka jälkeen punnitus.
5.
Leimaus   Rahan ns. ylä- alaleimaus. Tuote on valmis.
6.
Punnitus   (pakkaus)
Työvaiheiden lopussa punnitus. Valmiit kolikot kuljettettiin tämän huoneen ikkunan kautta Suomen Pankkiin.
7.
Toimisto
8.
Johtaja
9.
Metallivarasto
10.
Vakaushuone
(kullantarkastuslaitos)
11.
Laboratorio
(kullantarkastuslaitos)
12.
Ovivahti
13.
Verstas   Leimojen ja työkalujen teko.
01. Konehuone
02. Sepänpaja
03. Puukellari
04. Hiilikellari

Huoneiden käyttö
Lähde:

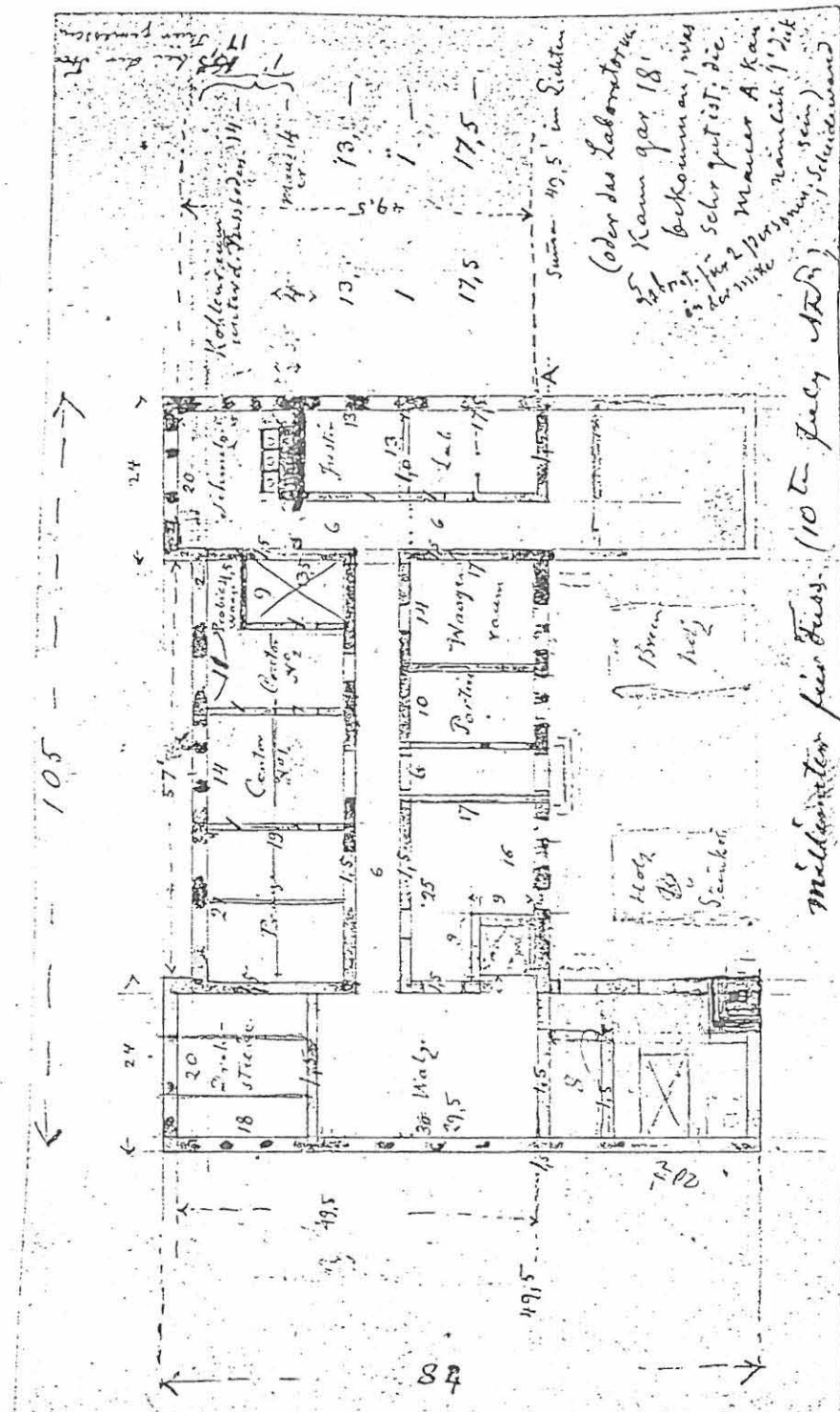
Reino Niemi 22.7.1988
Suullinen tiedonanto

VK/th

VANHA RAHAPAJA
 RAKENNUSPIIRUSTUKSET
 VA: Valtionarkisto

numero	aihe	tekijä	aika	arkistoitu
1.	Pohjakaavaluonnos	A. F. Soldan	1861	Rahapajan arkisto I a l. VA.
2.	Pohjakaavaluonnos	A. F. Soldan	1861	Rahapajan arkisto I a l. VA.
3.	Pohjakaavaluonnos	A. F. Soldan	1861	Rahapajan arkisto I a l. VA.
4.	Pohjakaavaluonnos	A. F. Soldan	1861	Rahapajan arkisto I a l. VA.
5.	2 fasadia	Soldanin tilaustyö	1861	RakH II. Ica 133.13. VA.
6.	Fasadi, 2 leikkausta	Soldanin tilaustyö	1861	RakH II. Ica 133.14. VA.
7.	2 leikkausta	Soldanin tilaustyö	1861	RakH II. Ica 133.15. VA.
8.	Pohjakaava	Soldanin tilaustyö	1861	RakH II. Ica 133.11. VA.
9.	Asemapiirros	Soldanin tilaustyö	1861	RakH II. Ica 133.12.
10.	Fasadi Kanavakadulle	A. Borman	1861	RakH II. Ica 132.4. VA.
11.	Fasadi pihalle	A. Borman	1861	RakH II. Ica 132.5. VA.
12.	Sivufasadi ja leikkaus	A. Borman	1861	RakH II. Ica 132.3. VA.
13.	Pohjakaava, 1. kerros	A. Borman	1861	RakH II. Ica 132.1. VA.
14.	Pohjakaava, 2. kerros	A. Borman	1861	RakH II. Ica 132.2. VA.
15.	Fasadi Kanavakadulle	Flor. Granholm	1870	RakH II. Ica 133.19. VA.
16.	Fasadi pihalle	Flor. Granholm	1870	RakH II. Ica 133.18. VA.
17.	Pohjakaavat, 1. ja 2. kerros	Flor. Granholm	1870	RakH II. Ica 133.21. VA.

(oder das Laboratorium)
Kam gar 18'
bekommen, eines
sehr gut ist; die
Maßes A kam
nämlich 1' 2 1/2
Summe 49,5 im Eckstein

Mittlerer für Feas. (10 to July 1883)

Mittlerer Raum 49 Breit
Total Raum = 6825
(statt 2766) d. 128

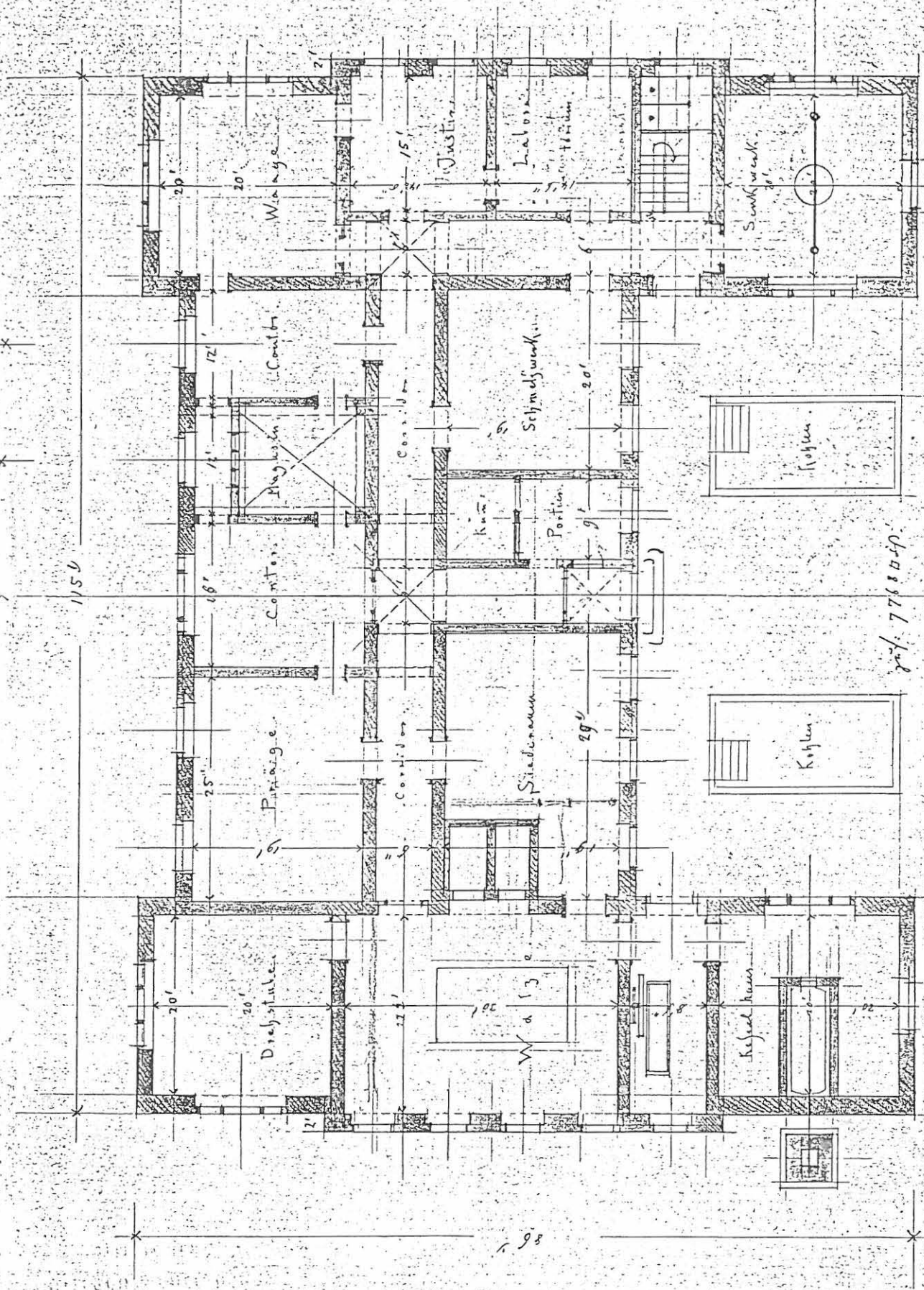
57 lang
343
245
2793

84
24
336
168
2016
3
403
2793

Counters
Counters
Counters
Machinery

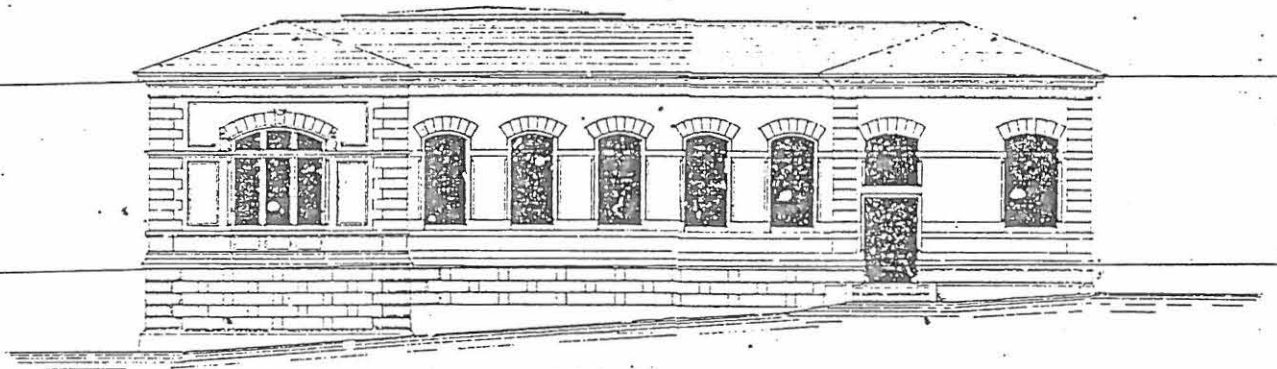
4. Rahapaj
Heisink

Prof. 7768059

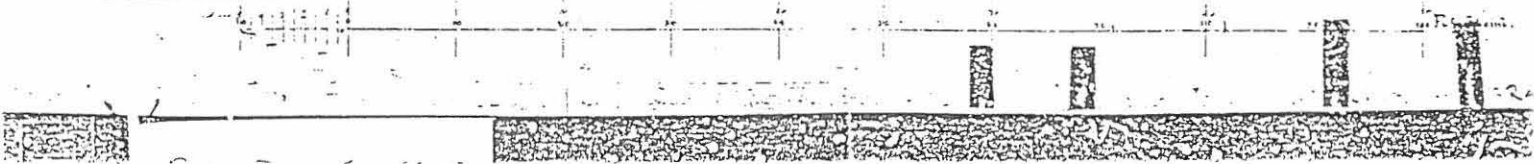
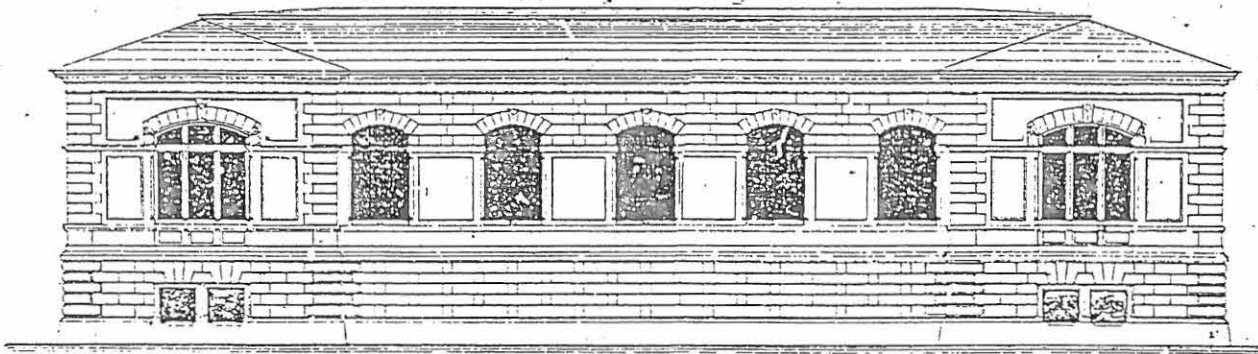
198

5. Rahapaja
Helsinki

SEITEN ANSICHT.

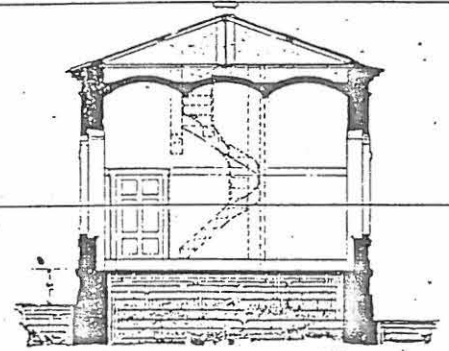
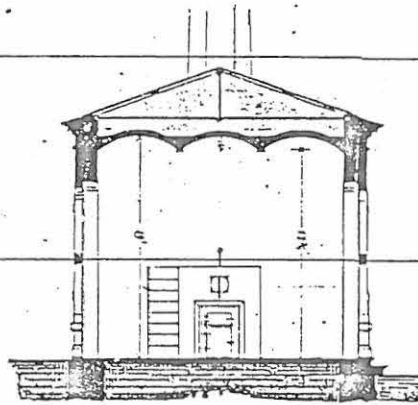
VORDEEN ANSICHT.

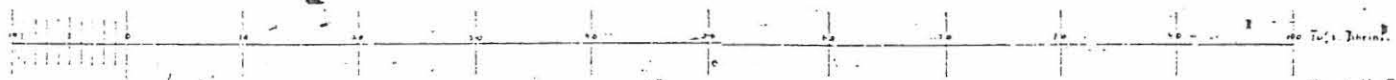
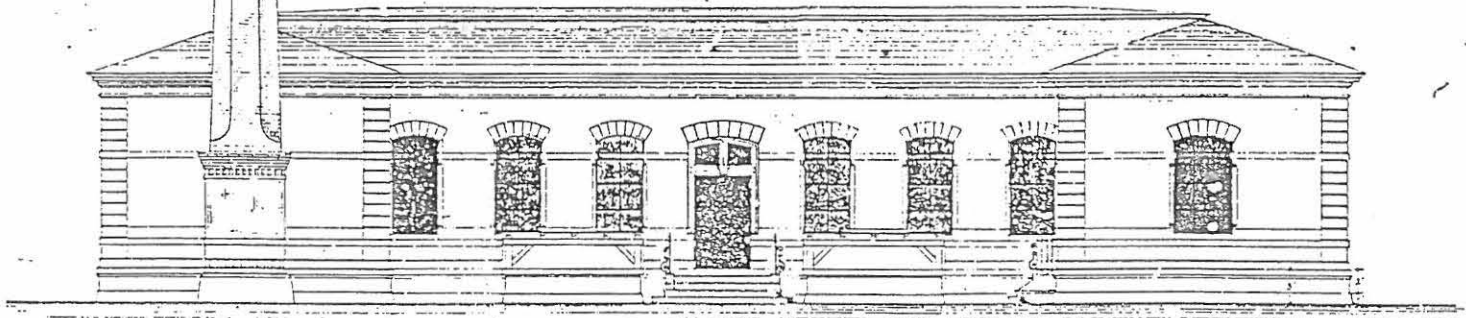
6. Rahapaja
Helsinki

DURCHSCHNITT N. EF.

DURCHSCHNITT N. CH.

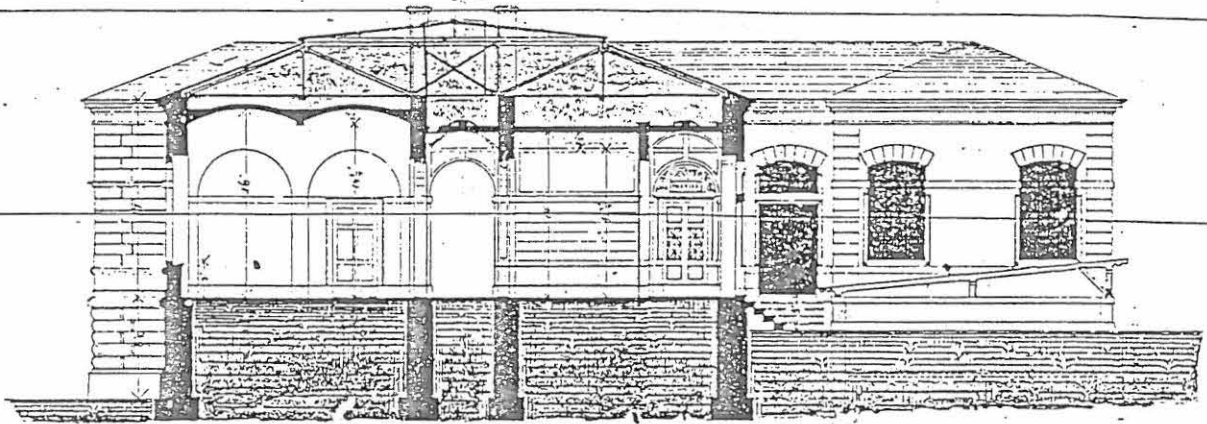
HOFANSICHT.

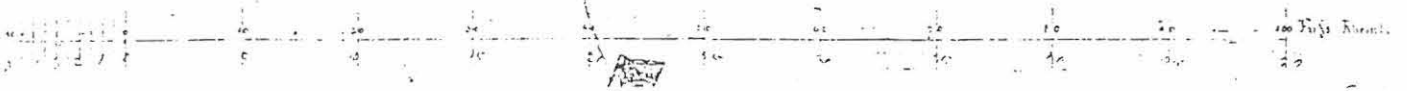
7. Rahapaja
Helsinki

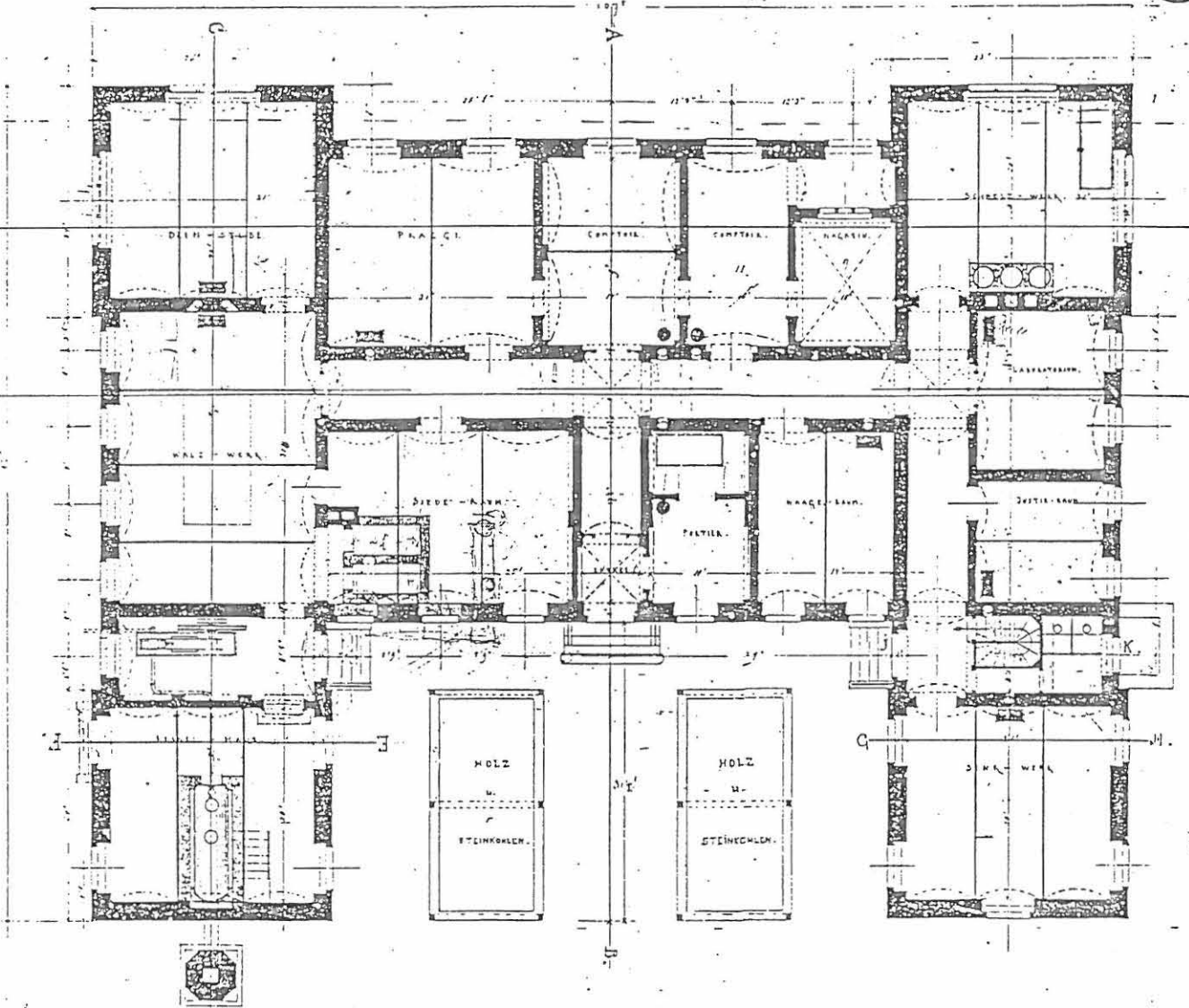
DURCHSCHNITT N. AB.

DURCHSCHNITT N. CD.

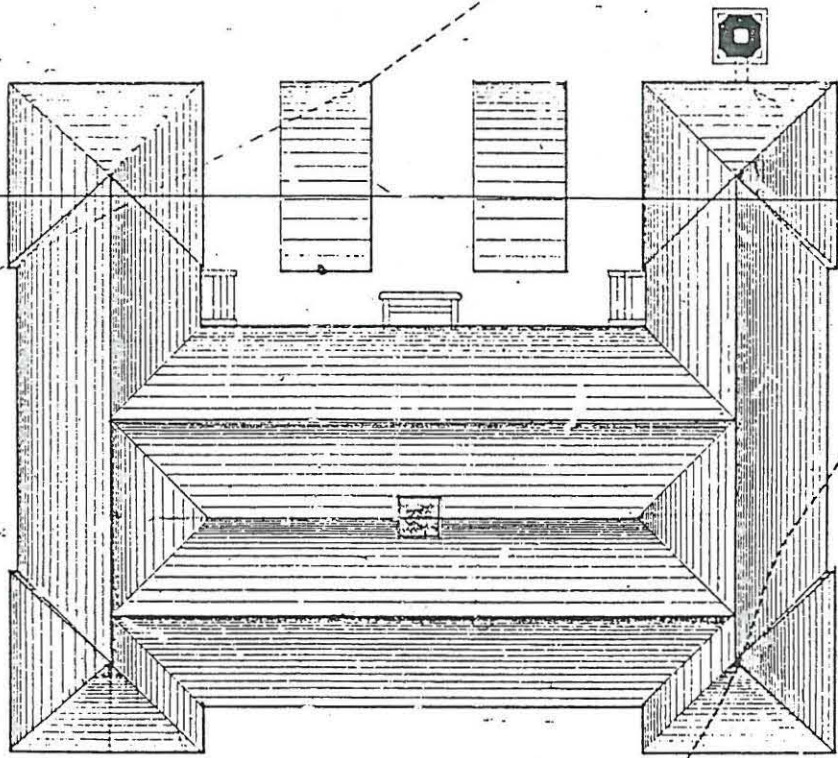
8. Rahapaja
Helsinki

22.11.1911 5/6

SITUATION PLAN.

9. Rahapaja
Helsinki

Architect's name

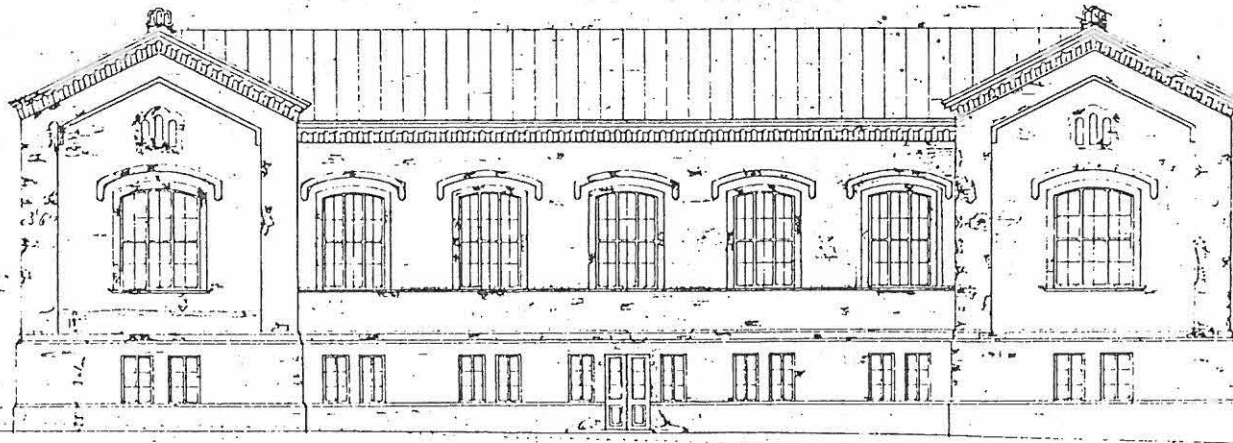
Jca 133:12

PROJEKT TILL MYNTHUS I HELSINGFORS

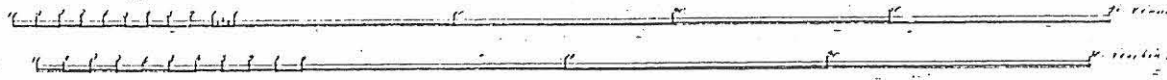
Lång fasad med galler

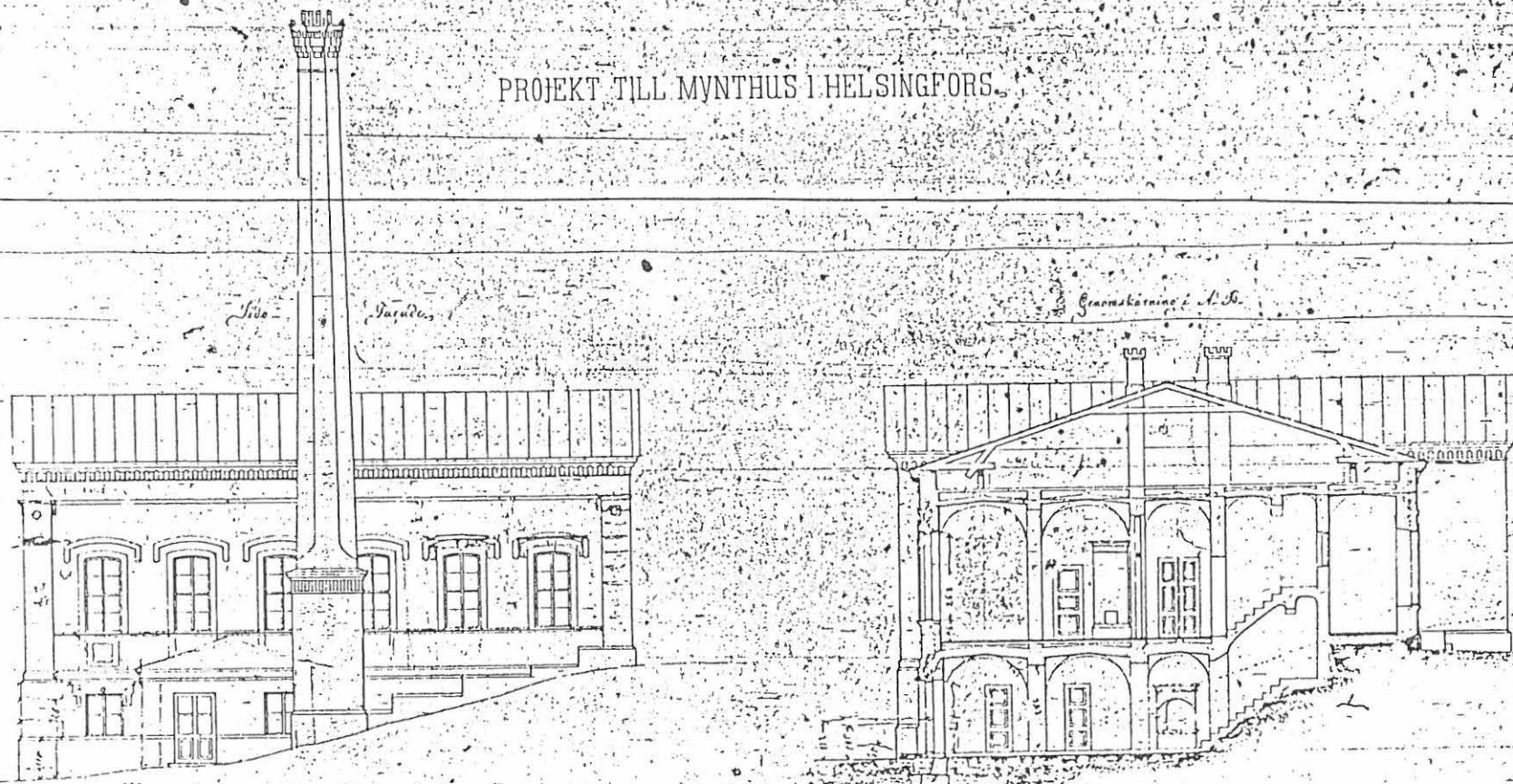
11. Rehapaaja
Helsinki

*Helsingfors af Salustials Rönner
och Allmänna Öfverstyrelsen i År 1841*

E. Solomons

PROJEKT TILL MYNTHUS I HELSINGFORS.

Silo

Takulus

Grannskärning A. B.

12: Rahapaja
Helsinki

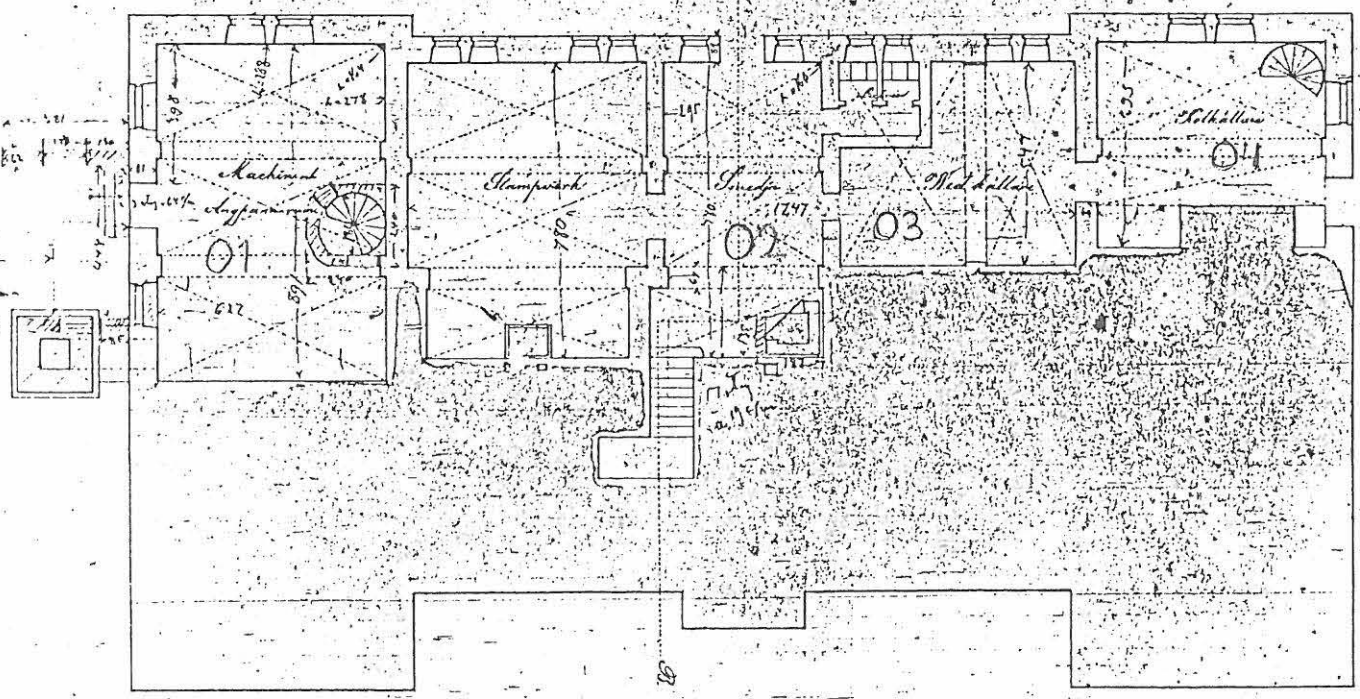
Helsingfors af Intendants Kontor
for Utmäntna Byggnads- och Öfvervakn.

E. Sjöman

Chiman

PROJEKT TILL MYNTHUS I HELSINGFORS

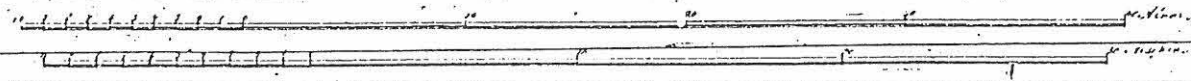
Källar vägnar

13. Råhappaja
Helsingfors

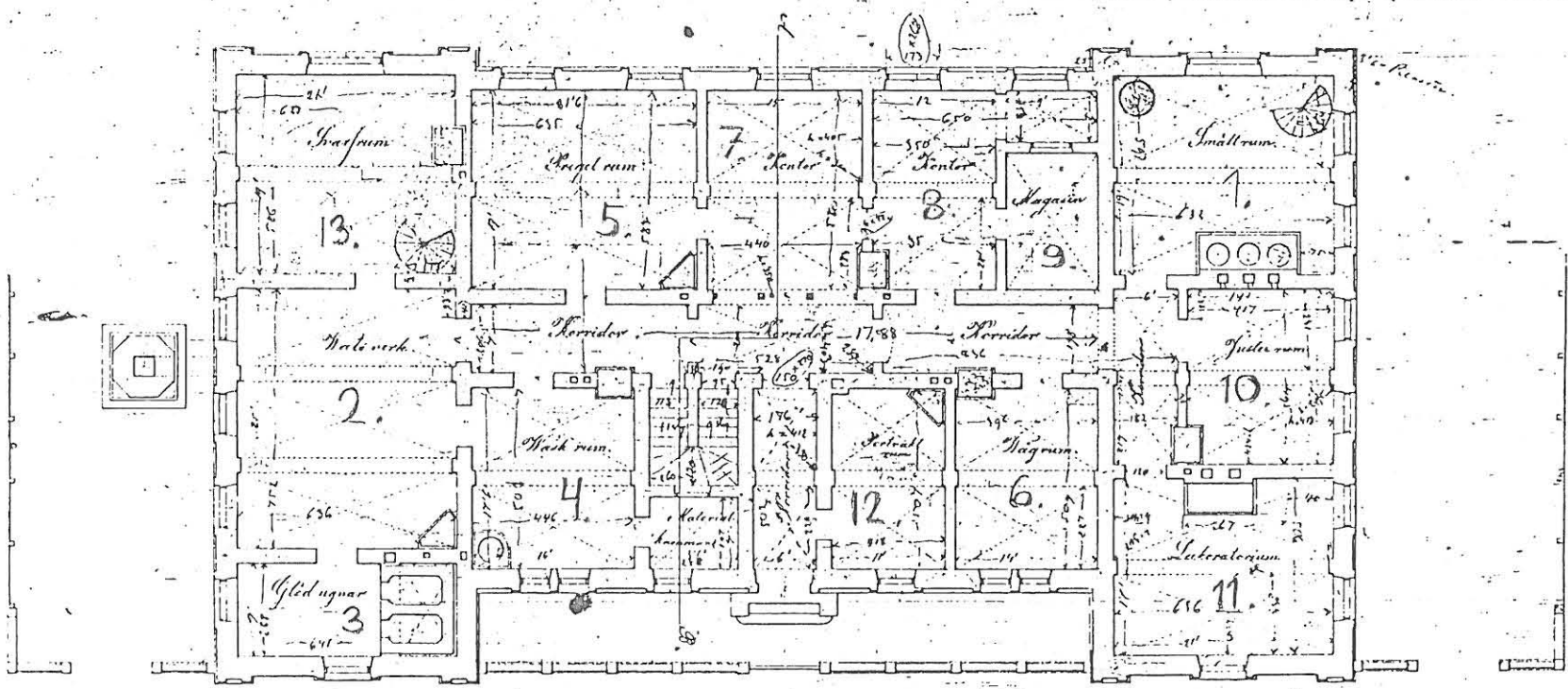
Helsingfors af Självständiga Konstnär för
Allmänna Byggnadsverken i Österns Säll.

C. Schwaner

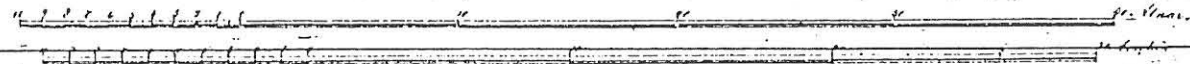
PROJEKT TILL MYNTHUS I HELSINGFORS.

första våningen

14. Råhåpaja
Helsingki

496
475
456
437
418
399
380
361
342
323
304
285
266
247
228
209
190
171
152
133
114
95
76
57
38
19

Helsingfors af arkitekten Nils Oscar
for. Åman & Söderström i Åbo 1886.

E. Schwanen.

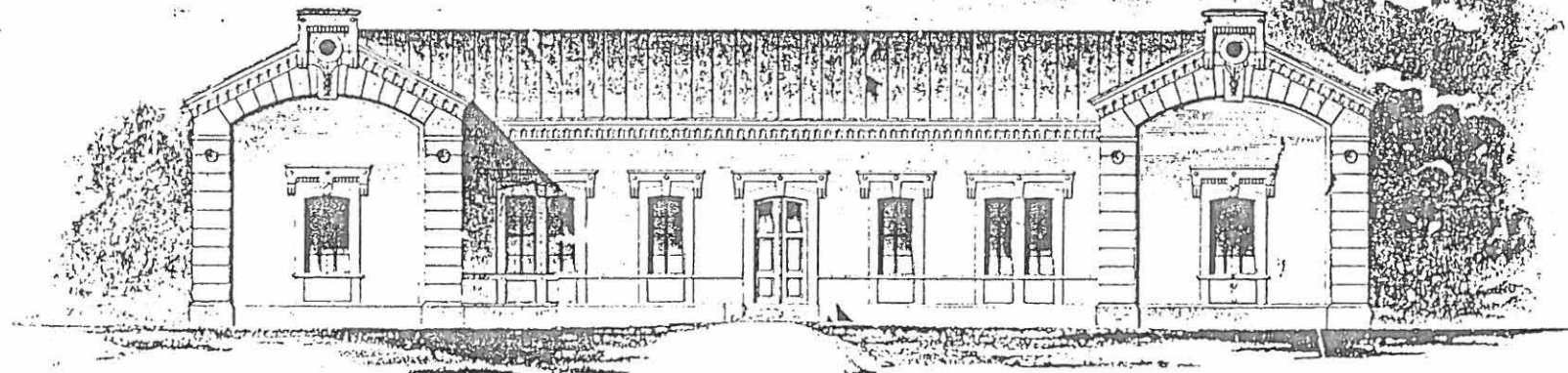
*Uttömd och justerat i Helsingfors af
Ekonomichelemtammästare och Byggnadsingenjör
Anton för Helsingfors den 10 Maj 1870*

Antons utkastning

Antons

RITNING TILL FÅGADEFÖRÄNDRING Å MYNTHUSET

HELSINGFORS

15. Rahapaja
Helsingki

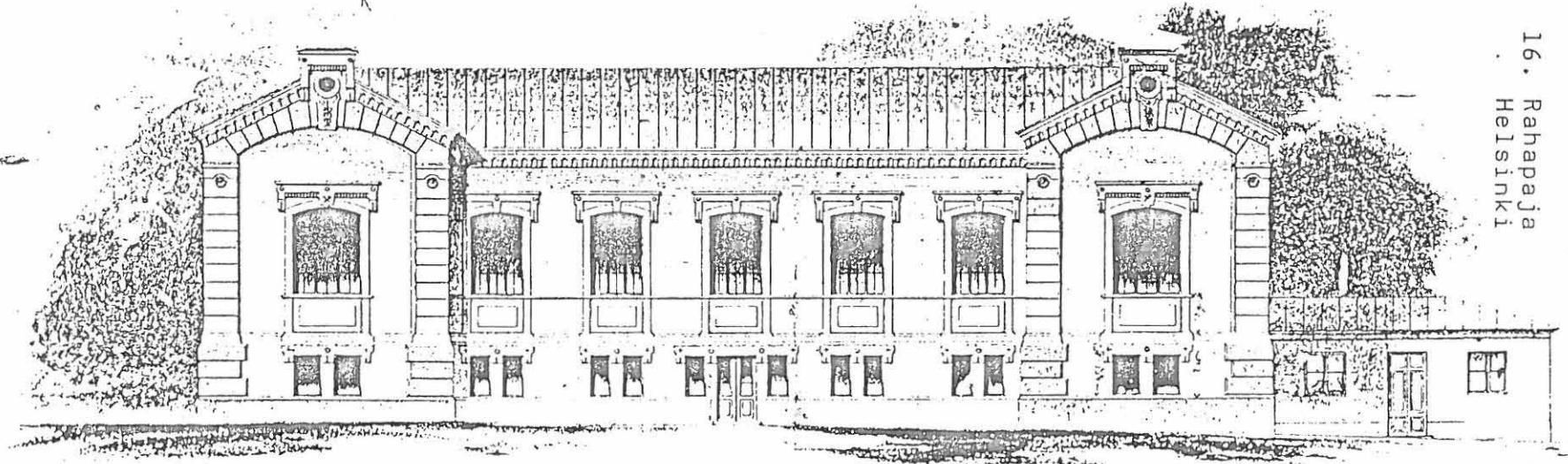
*Helsingfors af Byggnadsingenjör Anton
Uttömd den 10 Maj 1870*

Anton

Anton

*Uttåt och fastlåtad i Helsingfors, af
Arkitekt-Departementet i Regeringens
Nämnd för Finland, den 10/10/1870.
I följande teckning
S. Sjöberg*

RITNING TILL FAÇADFÖRÄNDRING Å MYNTHUSET
HELSINGFORS

16. Rahapaja
Helsinki

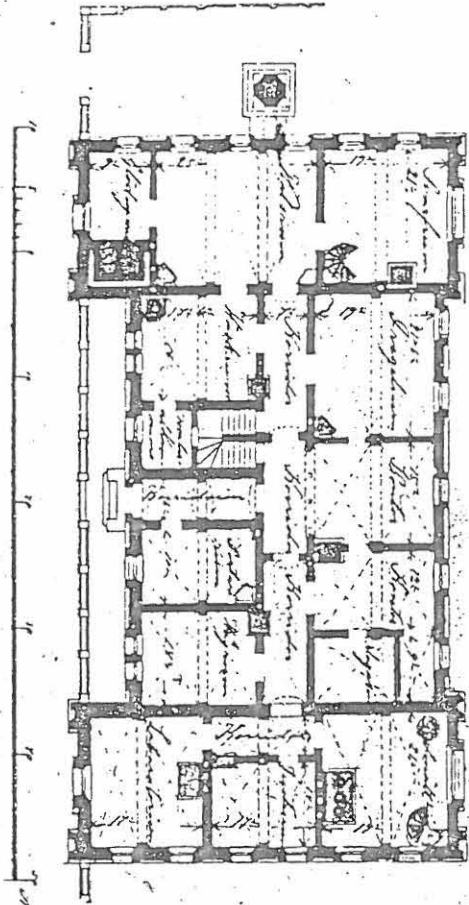

*Helsingfors af Byggnadsnämnden för all.
männa byggnadsarbete den 21. April 1870
S. Sjöberg*

Uttåt och fastlåtad i Helsingfors

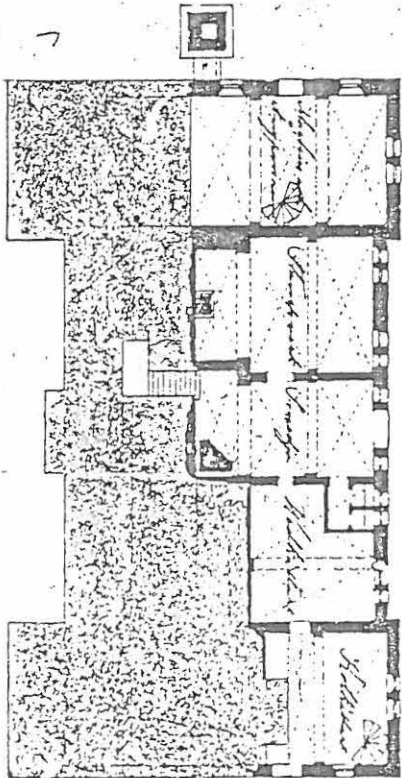
Helsinki
Rahapaja
RAH 564.481

Projekt till Nygathuset i Helsingfors.
Sivolta vårningsplan

NYLANDS LÄNS
BYGGNÅDSKONTOR

Projekt till Nygathuset i Helsingfors.
Källar vårningsplan

NYLANDS LÄNS
BYGGNÅDSKONTOR

RAH 504 7/8